

On Air - Promotérem v Ostravě: Party v prázdných domech střídá Chee Chaak fest. „Čím míň zisku, tím líp“

ČRo Radio Wave, 15.5.2018

„Ulice ocelového města procházíš, dým sirného svědomí továrních hlubin,“ zpívá synth-popová skupina Stevie Brufen na pět let staré desce. „Máš připravenou pěst a pak udeříš, až přehlušíš ty vzlyky parních turbín.“ Předlohou mohlo být kterékoliv industriální město v Moravskoslezském kraji, song Old Good New Stalingrad je ale nasáklý Ostravou. Obyvatelé třísettisícového města stereotyp nesnáší, občasnému návštěvníkovi se ale bezútěšnost kraje, hornická historie a tovární pachutí okamžitě vtiskne do paměti. Sirné svědomí je totiž znát pokaždé, když se obrátí vítr od bývalé chemičky – vzduch má vysokou koncentraci oxidu siřičitého, uvolňujícího se při čištění ostravských ropných lagun, které zůstávají jednou z největších ekologických zátěží v České republice.

Z téhle minulosti těží i oblíbený festival Colours of Ostrava, který do průmyslové oblasti Dolních Vítkovic přitáhne na kapely jako alt-J, zpěvačku Björk nebo politicky angažovanou Anohni ročně 40 tisíc návštěvníků. Je to odhadem stejně lidí jako region za poslední dvě desetiletí opustilo, ať už kvůli studiím, nebo lepší práci. Zuzana Šrámková útěk neplánuje. „Žiješ tak, jak si to uděláš. Ostrava toho nabízí hodně, je to tu pořád dost nezpracované teritorium,“ popisuje hlad po kapelách třicátnice v brýlích, roztrhaných teniskách a s tetováním na hrudníku, které jí čouhá z volného trička. Má na mysli i neustále se měnící podobu města, kde při letmé procházce vidíte desítky prázdných domů. Zuzana hraje v shoegazeové kapele a živí se jako produkční v městské galerii Plato Ostrava, která se právě přestěhovala do bývalého hobbymarketu. Velké festivaly s řadou sponzorů, jako jsou Colours, Zuzanu Šrámkovou nezajímají. Spolupořádá malý DIY fest Chee Chaak s asi desetinásobně menší návštěvností, na kterém se potkávají hardcore-punkové kapely s elektronickou hudbou. Letos se chystá už pátý ročník. „Vzájemně si tu pomáháme a učíme se všechno na koleni.“ Cílem není vydělat nebo přitáhnout velká zahraniční jména, ale spíš propojit a stmelit kolektivy, které po celý rok na Ostravsku pořádají koncerty klidně jen pro pár lidí.

Policie sem jezdila automaticky

Před několika lety se snažilo město řešit bytovou krizi tím, že nabízelo lidem opuštěné domy, kterých bylo podle čísel z roku 2011 po Ostravě asi 200 tisíc. Možným zájemcům udělala radnice lákavou nabídku: opravte si byty na vlastní náklady a můžete tu bydlet za symbolický nájem. Týkalo se to také oblasti kolem Spodní ulice, která dnes patří k vyloučeným lokalitám obydleným převážně Romy – jenom tady bylo téměř 200 prázdných bytů. „Co bylo pro ostatní nevýhodou, pro nás bylo výhodou,“ vysvětluje Zuzana, která na adrese Spodní 27 začala pořádat koncerty – v neopravených bytech, na půdě nebo sklepech. „Všude tu byla party, tak jsme si ji dělali taky. Nikdo nikomu

nepodkopával nohy a nevolal policii,“ popisuje formativní léta, kdy se pořádně opřela do pořádání koncertů. A po chvíli dodává: „Policie sem stejně jezdila automaticky.“

Neplatilo jako ve větších městech, že každý žánr patří do jiného klubu. Setkávali se tu všichni, na Ostravsku tradičně silně grindcoreové a crustové kapely se syntezátorovými provokatéry z místní Fakulty umění a designu Ostravské univerzity, odkud přišly projekty jako I Love 69 Popgeju, Marius Konvoj nebo Schwarzpior. Život na Spodní zachytila Zuzana Šrámková ve fotografické knize, a když z bytu odcházela, polepila nestylizovanými fotkami celý dům, aby se na ně mohli podívat z ulice i sousedi. Následně vystavovala dekadenci ze Spodní taky v pražské galerii Fotograf a na dalších místech. Odstěhovala se, až když její spolubydlíci odjeli za výhodnou práci Dánska – bez nich pro ni ztratilo místo smysl.

Promotérem v Česku je sedmidílný seriál Radia Wave o lidech, kteří organizují kulturní provoz na periferiích. Dilema Praha versus rodné město u nich dopadlo ve prospěch kraje, odkud řada ostatních odchází za lepší prací jinam. Sedm postav seriálu na svých místech zůstává a pravidelně dostává malá publika koncertů, festivalů a dalších událostí do dřív opuštěných domů, kostelů nebo nádraží.

Přes rok pořádá koncerty jenom o pár ulic dál, v zapadlém prostoru bývalé trafiky. Dnes je tu místo pultu s novinami bar, improvizované pódium z palet a stěna reproduktorů. Odsud můžete projít až do spřízněné průchozí galerie Nibiru, která tu funguje už od 90. let. „Kamarád to tu hlídal bývalému provozovateli, který měl odjet do Mexika. Nikam ale nejel, oběsil se v Beskydech,“ líčí Zuzana příběh místa. Vysvětluje, že současní provozovatelé jsou na stejné vlně jako ona a všechno tu funguje na principu „udělej si sám“. Nechtějí nájemné, připraví piva pro kapely, přímo se podílí na koncertu – stejně jako lidé z širšího okruhu Chee Chaaku. „Je to automatická kamarádká výpomoc. Nemusí to dělat, ale dělají,“ popisuje provoz a ducha aktivit u malého konferenčního stolku, zatímco na stěně za ní visí aktuální výstava: pět krucifixů, malá Bible a několik černobílých fotek.

Promotérství je pro Zuzanu kus života, mimo záznam se s úsměvem svěřuje, že je na organizování závislá. Festival byl logickým vyústěním všech aktivit promotérského kolektivu Chee Chaak Tips. „Jak jsme se naučili pořádat koncerty, vezlo se to. Asi jsme neměli o čem mluvit v hospodě, tak jsme si vymysleli něco krapet složitějšího – chtěli jsme mít nějakou tečku za všemi aktivitami.“ První ročník Chee Chaak festivalu pořádali ve staré budově v areálu Dolních Vítkovic, bývalého uhelného dolu a významné evropské průmyslové památky, který se přetransformoval v kulturní centrum s koncertním sálem, kinem, kavárnou a zkušebnami.

Promotérka Zuzana Šrámková, spoluzakladatelka Chee Chaak festivalu | foto: Barbora Linková

„Zkoušeli jsme různé varianty i různá místa, celé se to muselo každý ročník budovat znovu. První ročník se podařil skvěle, přišli lidé, vše se zaplatilo,“ hodnotí Zuzana. S nabytým sebevědomím organizátoři domluvili na třetí ročník drahé zahraniční kapely, které si řekly o honorář v řádu desítek tisíc. „Nedošly nám důsledky, bylo to předimenzované. Pozvali jsme americké kapely jako No Joy nebo Clinic a kromě

desetitisícových honorářů jsme jim platili i letenky. Doufali jsme, že lidi přijdou a nebude provar, ale nepřišli.“ Byl to přelomový rok, přestože festival málem nadobro skončil.

Na ambient přijde někdy i 10 lidí

Hospoda Rock Hill je bývalá nádražka a nachází se na Hulváckém kopci, asi 5 kilometrů od klubu Jeden Tag. Prostorem se rozléhá živý ruch a všichni hosté upřeně zírají na televizi. Na stěnách jsou vidět pestrobarevné amatérské portréty slavných hudebníků. Jimi Hendrix, Janis Joplin, Kurt Cobain nebo Bob Marley. Všichni jsou už nějakou dobu mrtví a malý oltář jim tu vystavěl sám majitel podniku, jak vysvětluje nenápadný blondák ve flanelové košili. „Něco ze starých dob tu ještě zůstalo,“ říká Petr Ondráček, který se Zuzanou spolupůřádal řadu koncertů i Chee Chaak a hrají společně v kapele At Bona Fide.

Při rychlé prohlídce prostoru, kde je i ubytování pro kapely, se Ondráček zastaví u malého pódia – nad ním hoří svíčka a na policice stojí panák zelené s fotografií. „Byl to kamarád majitele, před lety se oběsil,“ vysvětluje Ondráček a novinářské návštěvě zatrne. Něco takového tu slyším už podruhé, další ze stereotypů o drsném kraji naplnil místnost a potvrzují to i čísla – Moravskoslezský kraj má podle údajů Českého statistického úřadu největší počet sebevražd, jenom za rok 2016 jich bylo zaznamenáno 161. Ondráček si v hospodě občas přivydělává jako zvukař a pořádá tu nově koncerty. Štamgasti jsou zvyklí na starý punk stříhu E!E, ale on sem zve ambientní a psychedelické kapely. „No, na punk přijde klidně přes sto lidí, na ambient někdy i klidně 10,“ hodnotí se spikleneckým úsměvem, jak se koncertům daří. „Většinou nepřemýšlím, komu se to bude líbit, ale hlavně, že se to líbí mně. Proto ty koncerty pořád dělám, už si mnohem víc vybírám. Mám za sebou 200 koncertů, to člověka musí bavit.“

Na třetí ročník Chee Chaaku nevzpomíná zrovna rád. Zatímco Zuzana odjela do Dánska rychle vydělat peníze a vzala práci uklízečky v dánském hotelu, Ondráčkovi se sešlo několik nepříjemných věcí najednou. „Zrovna jsem prodával byt, takže jsem měl naspořené peníze. V té době jsem ale přišel o práci a splácel to docela dlouho.“ Na další ročník mu už nezbyly síly, Zuzana se ale neúspěchem nenechala odradit a pomohla jí i shoda okolností.

V roce 2016 se zrovna zavíral známý klub Plan B, který byl středem místní nezávislé scény. „Lidi se tam k tobě chovali slušně,“ líčí. Zavření Planu B hodně lidí naštvalo a zároveň mobilizovalo, když po klubu zůstalo prázdné místo, Zuzana upřela všechny síly do organizace dalšího Chee Chaaku, v tu chvíli měla podporu ze všech stran. „Spojili jsme se proto s lidmi z kapely Sheeva Yoga, z Pacina nebo s prostorem Hlubina, kde dělá provozovatelku redaktorka České televize a zpěvačka kapely Kulma Marta Pilářová.“ Nadšenecká atmosféra a vůle začít něco nového Šrámkové vlily novou krev do žil. „Všichni do toho dali kus toho, co jim chybělo. Uvědomili jsme si, že nepotřebujeme velké kapely, ale chceme zhodnotit, co se děje v jiných koutech republiky.“

Projekty z nezávislé scény nemají žádné manýry velkých hvězd a hrají často jenom za cesták, večeři a pár piv. Největší atrakcí festivalu vedle toho je battle stage, kde proti sobě nastoupí dvě kapely a publikum přebíhá v tísnivých prostorách kašny ze strany na stranu. Ve stínech Boltovy věže a haly Gong se v Dolních Vítkovicích odehrává něco jedinečného, co čerpá ze svérázu místa a vystačí si s omezenými prostředky – letošní

ročník je naplánovaný na 8. až 10. června a k Chee Chaaku přiloží ruku i širší okruh slezských hudebních nadšenců, mezi nimi i autoři blogu o experimentální elektronice Gin & Platonic.

Zdroj:

<https://wave.rozhlas.cz/promoterem-v-ostrave-party-v-prazdnych-domech-strida-chee-c-haak-fest-cim-min-7207076>